

Učitel matematiky

František Nožička
Několik slov k učitelům

Učitel matematiky, Vol. (1992), No. 2, 1–2

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152063>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1992

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

OTENARŮM ZPRAVODAJE UČITELŮ MATEMATIKY A FYZIKY

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dostáváte do rukou druhé číslo našeho Zpravodaje, který se tentokrát obrací nejen na učitele matematiky, ale i na učitele fyziky.

Vybory obou pedagogických sekcí Jednoty, matematické i fyzikální, se dohodli na společném vydávání Zpravodaje. Vycházejí tak veškeré články učitelů matematiky i fyziky po společném zpravodaji, který by je informoval o všech aktuálních otázkách obou profesí a poskytl i tribunu pro učitelské třídy. Zpravodaj tak může alespoň částečně nahradit časopis Matematika a fyzika ve škole, který se zatím nepodařilo v roce 1991 vydávat.

Oba vybory MPS a FPS se sešly dne 9.4.1991 na zasedání, na kterém došli ke společnému usnesení:

1. Vydát zpravodaj č.2, jehož větší část byla už v MPS připravena k tisku pod společným názvem "Učitel matematiky a fyziky". Zároveň rozšířit jeho obsah o informace z práce FPS.
2. Koordinovat program a činnost MPS a FPS jako profesního svazu učitelů matematiky a fyziky.
3. Dokončit evidenci členů MPS a provést evidenci členů FPS.
4. Usilovat znovu o vydávání časopisu Matematika a fyzika ve škole od roku 1992, který by se měl stát členským časopisem pro obě pedagogické sekce. V souvislosti s tím bylo navrženo zaslát MŠMT ČR dopis se žádostí o prosazení dočasné úlevy pro tento časopis (27% daň z obrátu). Zároveň ponechat zpravodaj jako velmi rychlou informaci pro členy (v rozsahu jen několika málo stran).
5. Návrh na zavedení členského příspěvku pro MPS zveřejněný v úvodním článku Zpravodaje č.1 (únor 1991) řešit společně s FPS.

Vybory obou pedagogických sekcí přivítají vaše návrhy a připomínky k diskutované činnosti sekcí i k obsahu Zpravodaje. V tomto čísle vás upozorňujeme zejména na 3 závažné materiály ke koncepci nové školské soustavy, které připravily a) Komise MŠMT vedená prof.dr.J.Kotěškem, b) Pedagogická komise JČMF a c) Doc.dr.M.Hejný z MŠMS SR. Vaše připomínky budou projednávány v obou komisích. Přivítáme připomínky jak jednotlivců, tak zejména zainteresovaných odborných skupin MPS a FPS. Zajímavé připomínky zveřejníme i v příštím zpravodaji.

Doc.RNDr.Oldřich Lepil, CSc.,
předseda FPS

doc.RNDr.Milan Koman, CSc.,
předseda MPS

NĚKOLIK SLOV K UČITELŮM

prof. František Nožička, předseda JČMF

Postavení učitele ve společnosti nebylo v minulosti a není ani dnes takové, aby vždy a za všech okolností mohl učitel jít důsledně za svým ošlechtilým posláním. To spočívá v zodpovědné výchově mladých lidí s cílem nejen osvojování si všeobecných znalostí, ale též dosahování duševního růstu směřujícího k utváření kulturního člověka, člověka s lidskou důstojností. Nelze popřít, že i v nedávné minulosti se většina našich učitelů snažila dát svým žákům dobré, v řadě případů i maximální vzdělání. To však neznamená, že škola - a to především vysoká - vychovávala vzdělané lidi. Vzdělanost a odbornost, především úzká odbornost, jsou odlišné pojmy. Za vzdělaného člověka lze právě tak dnes jako zpět do minulosti považovat toho, kdo

- je odborníkem na úrovni své profese s velkým souborem nabytých věcných poznatků;
- má obecné a světověznorové znalosti v historii, filozofii a politickém dění a ovládá více než jeden světový jazyk;
- váží si a pozitivně posuzuje tvořivou účelnou práci, k níž sám ve své profesi přispívá; na intelektuální úrovni klade stejný úraz na osvojování si poznatků jak z přírodovědných, tak humanitních oborů (poznatky o přírodě, literatura, umění, řeči);
- má hlubokou společenskou mravnost, především smysl pro pravdu, spravedlnost a toleranci.

O člověku, který oplývá uvedenými vlastnostmi, se mluví jako o osobnosti. Každý člověk, jemuž není vzdělanost lhostejná, má aspoň ve své vnitřní svobodě vědět, co chce a kde stojí. Učitelé by však měli být osobnostmi, neměli by jen vyučovat, ale především vychovávat k lásce, ke studiu a poznávání. Tato skutečnost se většinou hrubě opomíjí, přičemž vina nespočívala a nespočívá vždy jen na učitelích. Kdysi se k této nepříjemné skutečnosti též vyjádřil doktor filozofických věd SSSR F.H.Mežujev na diskusní besedě týdeníku Literaturnaja gazeta (13.5.1987) a jeho v dalším uvedené výroky jsou ještě i u nás velmi aktuální.

"Nešlěstí je v tom, že v naší společnosti je dosud člověk jen úzce orientovaným vykonavatelem své výrobní nebo jiné profesionální funkce. Teprve až úsilí o demokratizaci přinese reálné výsledky, až člověk bude ve společnosti skutečně něco znamenat, až se bude podílet na přijímání zodpovědných rozhodnutí, pak se teprve zvedne i naše vzdělanost. Lidé potřebují vzdělání ne proto, že to je něco báječného, ale proto, že úroveň vzdělanosti v podstatě určuje kompetenci přijímaných rozhodnutí. Tomu zdánlivě odporuje ta skutečnost, že totiž mnoho lidí ve významných funkcích je velmi vzdáleno představě o vzdělaném člověku. Demokratizace musí vést k tomu, aby kterýkoliv člověk na kterémkoliv místě přestal být pouhým šroubkem, ale stal se významnou a v mnohém určující osobou."

Kdybychom v dějinách civilizace hledali mezi osobnostmi, které byly politickými představiteli národů a států, osobnosti se značnou mírou vzdělání ve shora uvedeném smyslu, byl by získaný seznam pravděpodobně velmi chudý. Mezi vzdělance toho druhu patří (počínaje 14. stoletím) bezesporu Karel IV. (1316-1378), Kazimír III. Veliký (1333-1370, důležitý činitel v evropské politice), Petr I. Veliký (1672-1725, 1703 založil Petrohrad), Josef II. (1741-1790), Alexandr I. (1777-1825), George Washington (1732-1799), Thomas Jefferson (1743-1826, třetí prezident USA, demokratické reformy), britská královna Viktorie (1837-1901), Friedrich II., Lincoln (zavražděn 1865), W. Wilson, A. Briand (vyšlanka "Panevropy", zahraniční ministr Francie), Ghándi, Radhakríšmanan a samozřejmě T. G. Masaryk.

Je však řada osobností bez politických ambicí mezi našimi učiteli nadšených pro své učitelské povolání. Jejich jména nejsou a nebudou citována ani v naší veřejnosti. A byli to právě jejich žáci, kteří v listopadu 1989 zvedli bez bázně praporek lidské důstojnosti v ulicích našich měst. Snahy některých jednotlivců nebo skupin šašhem odsuzovat činnost učitelů jako celku v období totality (tedy té profesní skupiny, která byla jednou z nejvíce zasazených společenských tříd manipulačním tlakem) jsou nemístné a politicky neúnosné.

NÁRYŠ MOŽNÝCH ALTERNATIV INSTITUCIONÁLNÍ STRUKTURY ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ

(Zpracovala komise pod vedením prof. dr. J. Kotáska)

Navržené struktury berou v úvahu jednak současný stav s tím, že každá organizační změna dosavadního schématu spotřebuje značné množství sil a tedy musí být maximálně zdůvodněná, jednak perspektivní uspořádání škol umožňující jejich rozvoj, a to kvantitativní i kvalitativní.

